

บทคัดย่อ

แรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน : กระบวนการย้ายถิ่นเข้า การจ้างแรงงานและผลสืบเนื่องจากการเข้ามาของแรงงานต่างชาติ รวมถึงความคิดเห็นต่อนโยบาย และมาตรการของรัฐ

โดย กุศล สุนทรธาดา และ อุมารรณ์ ภัทรวานิชย์
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

โครงการวิจัยนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลในปี 2539 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลายประการคือ ศึกษาถึงกระบวนการย้ายถิ่นเข้ามา การจ้างแรงงานและผลสืบเนื่องจากการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์แรงงานต่างชาติ 337 คน แรงงานไทย 330 คน และประชาชนไทย 410 คนในจังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 7 จังหวัด และจังหวัดชั้นในที่มีการใช้แรงงานต่างชาติจำนวนมากอีก 4 จังหวัดคือ ภูเก็ต ระยอง กรุงเทพฯและปริมณฑล นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และหอการค้า ซึ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เกี่ยวกับนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก

ผลการศึกษาพบว่า สามในสี่ของแรงงานต่างชาติเข้ามาหางานทำในประเทศไทยด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ แต่มีเหตุผลทางการเมืองอยู่บ้างโดยเฉพาะกะเหรี่ยงและไทยใหญ่ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าที่นิยมเข้ามาทั้งครอบครัวและเมื่อมาอยู่แล้วก็ไม่อยากกลับประเทศเดิม แรงงานต่างชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่เข้ามาโดยอาศัยเครือข่ายครอบครัว ญาติหรือเพื่อนและกว่า 3 ใน 4 เข้ามาทำงานเป็นกรรมกรในสถานประกอบการประเภทเกษตรกรรม ประมง ก่อสร้าง และอุตสาหกรรมตามลำดับโดยอาศัยเครือข่ายดังกล่าว สภาพการจ้างแรงงานส่วนใหญ่มีความเสี่ยงสูงคือ มีลักษณะเป็นการจ้างรายวัน มีรายได้ต่ำกว่าแรงงานไทยที่ทำงานในสถานประกอบการเดียวกัน ประมาณครึ่งหนึ่ง และเนื่องจากจำนวนมากเป็นแรงงานเถื่อน จึงมักถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง และถูกเจ้าหน้าที่รังแก รวมทั้งมักมีปัญหาด้านการสื่อสารกับนายจ้างและคนไทย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน เห็นสอดคล้องกันว่าการไหลทะลักของแรงงานต่างชาติเป็นผลมาจากความต้องการแรงงานราคาถูก รวมทั้งนโยบายและมาตรการผ่อนผันให้มีการใช้แรงงานต่างชาติในบางจังหวัดและบางสาขาเศรษฐกิจของรัฐบาลหลายสมัย โดยการผลักดันของภาคเอกชน ในขณะที่มาตรการป้องกันการเข้ามาและมาตรการผลักดันหรือส่งกลับด้อยประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ อีกมากมาย รวมทั้งผลเสียต่อแรงงานไทย ประชาชนไทย และสังคมไทยหลายประการ ที่สำคัญคือทำให้แรงงานไทยถูกแย่งงานทำและถูกกดค่าจ้าง และรัฐบาลก็ต้องสูญเสียงบประมาณเพิ่มขึ้นในการแก้ปัญหาสาธารณสุขและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นตามมา ในขณะที่ผู้ประกอบการเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ในแง่ของการลดต้นทุนการผลิตและจากการใช้แรงงานราคาถูกส่วนแรงงานต่างชาติ ก็ได้ประโยชน์ การมีงานทำ มีรายได้ของแรงงานต่างชาติ การศึกษานี้ได้ให้ข้อเสนอแนะมากมายทั้งทางด้านการปรับปรุงนโยบาย การแก้ไขมาตรการ และแนวทางปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อให้การจัดระเบียบการจ้างแรงงานต่างชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Abstract

Immigrant-Workers from Neighbouring Countries

*Institute for Population and Social Research,
Mahidol University
by Kusol Soonthorndhada
and Umaporn Pataravanich*

The purpose of this research paper is to study the process of immigration and employment, including the consequences of immigrant workers entering to Thailand on Thai workers, people and society. The survey was conducted in scheduled interviews over the last four month in 1996. Data was obtained by interviewing from a total of 337 immigrant workers and 330 Thai workers working in six economic sectors, including 410 Thai people living in many provinces along the border and inner provinces with high concentration of immigrant workers. Indept interview of government officers, private interpreneurs and the Chamber of Commerce in both local and national level were also done (in order) to study the attitude and practice of these stakeholders on the policies and measures issued by the former and recent government for managing of illegal immigrant workers.

The study revealed that economic reasons for immigration to Thailand predominated about three-fourth more than other reasons. Only two ethnic minority groups in Myanmar, Karen and Thai-Yai, also migrated by political reasons and intended not to go back to their home country. More than three-fourth of these immigrants received assistance from family members and friends for entering to Thailand and looking for a job. More than two-third was working as unskilled labour in agriculture, fishery, construction and industrial sector. Proportion of immigrants who worked as daily or monthly wage workers were equal (40%). In contrast to Thai workers, immigrant workers get only half of that Thai workers given a similar work place. Many of them were illegal immigrant workers so they were easily exploited by the employers and government officers. On the other hand, these illegal migrant workers were negatively affected on general unskilled Thai workers in terms of competing to get job and stressing the wage rate. Moreover, the increasing of budget for eradication some communication diseases which came with these alien workers, and assistant of alien patients were the big burden of Thai government.

Data from indept interview gave more information that the influx of immigrant workers from neighbouring countries were due to the shortage of unskilled labour in fishery industry, rubber plantation and mining industries as well as shortage of house workers, including the increasing of cheap labour demand in more economic sectors. Another possible explanation for the anticipated rise in alien workers was the many exemption orders from the resolution of the Council of Ministers that allowed illegal workers from neighbouring countries to get work permits for a period of two years when their employee brought them to register. These made many confusions with the government officers who practiced along the policies and measures. While the protection measured to interring Thailand were not effective. Many suggestions drowned from this study were done improving government policies and measures on managing the immigrant workers.